Resultater fra evaluering af Sansefødestuer på Nordsjællands Hospital

PROJEKTET

1
FORMÅL/BAGGRUND
At skabe bedre omgivelser for fødende og personale.

2
INTERVENTIONEN
Sanseoplevelser med lys, lyd og levende billeder.

3
RESULTATER
Størstedelen af de fødende oplever positiv indvirkning på oplevelse og smerte.

4
KONKLUSION
Der er meget stor tilfredshed bland de fødende og personale.

Det overordnede formål er at skabe bedre fødselsoplevelser

Vi har ønsket, at afprøve om brugen af dynamisk lys, lyd og levende billeder på fødestuerne, kan understøtte den fødendes oplevelse af ro og tryghed under fødslen, og dermed bidrage til en god fødselsoplevelse både for den fødende og partneren.

Projektet har i høj grad også et klinisk sigte, idet man har en formodning om, at oplevelsen af tryghed kan have en positiv effekt på kroppens evne til at udskille det ve-stimulerende hormon Oxytocin, og på den måde medvirke til, at kvinderne føder hurtigere, og "bedre" i forhold til færre indgreb og måske mindre brug af smertestillende. Dette er endnu ikke undersøgt.

Vi har endvidere ønsket at afprøve, om brugen af dynamisk lys, lyd og levende billeder på fødestuerne kan bidrage til et bedre arbejdsmiljø for jordemødrene.

Baggrund

I dag vælger de fleste kvinder/par i Danmark at føde på hospital.

Vi lever i en tid, hvor sikkerhed og professionalisme vægtes højt i den beslutning, der skal træffes om valg af fødested. Der er hos de fleste en forventning om, at "systemet" vil sørge for en sikker fødsel for såvel mor som barn. Teknologien er i dag med til at skabe denne sikkerhed, og med den sikkerhed i hus, er der skabt plads til også at fokusere på "den gode fødselsoplevelse".

Derfor er der ofte mindst to agendaer for såvel den fødende som jordemoderen:

1/En sikker fødsel for såvel mor som barn.

2/En god fødselsoplevelse for mor og far.

Der har i flere år forskellige steder i verden, herunder Danmark, været arbejdet med udviklingsprojekter indenfor brug af lys, lyd og billeder i forbindelse med patient-behandling.

På fødegangen på Nordsjællands Hospital har man siden 28. august 2013 gennemført et OPI-projekt med lyd, lys og levende billeder på 2 fødestuer. Det er første gang, at alle tre parametre (lyd, lys og levende billeder) tages i brug på en fødegang i Danmark.

De 2 fødestuer, der indgår i projektet, har fået navnet – ***sansefødestuer***.

Interventionen

Konceptet med lyd, lys og levende billeder er udviklet i samarbejde med 2 private samarbejdspartnere :

Philips som har udviklet hardware til installationen. Philips er en af verdens største leverandører af løsninger og udstyr til sundheds sektoren, og har gennem mange år arbejdet med at forbedre patientoplevelser.

Wavecare har udviklet sanseoplevelserne via de audiovisuelle temaer. Wavecare har bl. a. udviklet beroligende temaer til Philips Healthcare gennem flere år, og er specialiceret inden for flere områder af sundhedssektoren, til beroligelse under medicinske procedurer.

På hver *sanseføde*stue er der installeret en stor skærm, **Philips Luminous Textile**, på den ene væg og **Dynamisk LED-belysning** ved indgangen, langs væggene og omkring fødelejet med Touch styringspanel, hvor de enkelte interventioner kan kontrolleres. Rummet kan også hurtigt ændres til almindelig arbejds-belysning, ved akutte tilfælde. Dog gives der udtryk for at man arbejder fint i akutte situationer, ved det beroligende lys.

Sanseoplevelser med lyd og levende billeder består af 3 Wavecare programmer:

1/Velkomstprogram med scener fra et bål ved en sø og udvalgt MusiCure musik med det formål, at give en rolig og indbydende atmosfære.

2/Afslapningsprogram bestående af forskellige scener fra naturen i bl.a blå, grønne og varme farver. Billederne følges med udvalgt MusiCure musik. Formålet er at give den fødende ro og tryghed.

3/Åndedrætsprogram der understøtter rytmen i vejrtrækningen under ve-arbejdet. Rytmen forekommer visuelt via en bølge der bruser, samt med lyden af bølgebrus. Jordemoderen kan bruge programmet aktivt til at stimulere den fødende til jævn vejrtrækning.

Underlag for resultater

Evalueringen omfatter:

*En spørgeskemaundersøgelse af 102 deltagende kvinder/par omhandlende deres tilfredshed med sanseføde*stuerne.

*En kvalitativ undersøgelse af deltagernes oplevelse af sanseføde*stuernes betydning, *gennemført med deltagerobservation og individuelle interviews af 5 kvinder/par der har født på en sanseføde*stue.

*En kvalitativ undersøgelse af jordemødrenes erfaringer med at arbejde på en sanseføde*stue, *gennemført ved hjælp af deltagerobservation, samt et fokusgruppeinterview med 5 jordemødre.*

Resultater

Spørgeskema om tilfredshed med *sanseføde*stuer, fra 102 deltagere

Betydning for fødselsoplevelsen
93,1 % af kvinderne oplever *sanseføde*stuen har haft meget positiv betydning for fødsels-oplevelsen.*

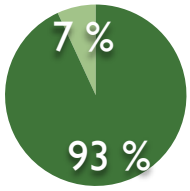

95 % af partnerne oplever det samme

Betydning for smerteoplevelsen
73,5 % af kvinderne oplever, at *sanseføde*stuen har haft meget positiv indvirkning på smerteoplevelsen.*

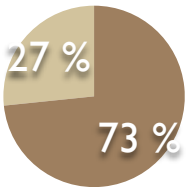

Betydning for oplevelse af tryghed/velvære
96 % af kvinderne oplever, at *sanseføde*stuen har haft meget positiv indvirkning på tryghed/ velvære under fødslen.*

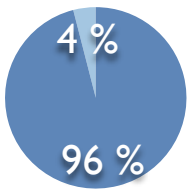

94 % af partnerne oplever det samme

** De der ikke svarede positivt, mente ikke det havde effekt eller kun ringe effekt.*

Kvalitativ undersøgelse af deltagernes oplevelse af sanseføde*stuernes* betydning

Hjemligt miljø
Sanseføde*stuen* medvirker til, at der skabes et mere hjemligt og trygt rum, der bidrager til tryghed og oplevelsen af at have kontrol. Rummet virker mindre klinisk og mere hjemligt, og hjælper til at flytte fokus fra det hospitaliserede miljø.

" Når man går ind i rummet, går man også ind i en atmosfære, .. på en eller anden måde så blev stuen måske også lidt mere.. det er vores "

Håndtering af smerte
At være på en sanseføde*stue* kan hjælpe kvinderne med at håndtere smerten. Når rummet opleves hjemligt, rart, med en rolig afslappet atmosfære bliver det nemmere at bevare kontrollen og arbejde med under fødslen.

" hvis man kommer ind et sted, og alting er nyt, der er nye mennesker og sådan noget, så kan det være svært, at få fat i sig selv, og det kan være svært, at gå sådan helt ned, og få fat i maven og alle de der ting. Det kræver faktisk, at man har sådan en vis ro "

Empati
Det hjemlige og trygge rum som sanseføde*stuen* skaber, medvirker til at kvinderne får en større oplevelse af at rummet er hendes, og at jordemoderen bedre tilpasser sig kvindens behov. En tredje gangs fødende beskrev forskellen fra de andre to fødsler således:

*" Denne gang synes jeg, at de talte til mig, når der **ikke** var en ve. Jeg ved ikke, om de har været opmærksomme på det, men sidste gang oplevede jeg, kun at blive talt til hver gang det gjorde rigtig ondt "*

Rød tråd

Oplevelsen er også at sanseføstuen har været med til at skabe en slags rød tråd, og nærmest båret dem igennem forløbet.

" *Der var sådan en ro i baggrunden, og ovenover er alt det virvar af teknisk snak, og læger og vurderinger, og data der kunne hænge over hovedet på en, og beslutninger og…, og så er den der ro, ligesom en base* "

" Jeg vil nærmest sige, at man kunne beskrive det lidt som at have sådan en fløjlshandske nedenunder "

Jordemødrenes erfaringer med sanseføstuerne

Erfaringerne er, at der på *sanseføstuerne* skabes en atmosfære, der er meget mere afdæmpet, rolig og tryghedsskabende end på en almindelig føstue. En atmosfære som det er vigtigt, og muligt at fastholde, også i akutte dramatiske situationer. Dem der kommer og går på stuen, f.eks afdelingsjordemødre, sosuér, læger og anæstesilæger har hurtigt lært at indordne sig denne stemning og ro når de kommer ind på stuen. Når det opleves, at virke rigtig godt, skabes der en interaktion mellem jordemoder, den fødende og hendes partner. Når jordemoderen agerer roligt og afslappet, slapper kvinden og hendes partner også mere af, hvilket medvirker til at fastholde den rolige afslappende stemning, som påvirker fødslen i positiv retning.

Smertehåndtering

Der er en oplevelse af, at de fødende slapper bedre af på sanseføstuen, og derfor måske føder lidt hurtigere.

Der er også en oplevelse af, at sanseføstuen medvirker til, at de bedre kan håndtere smerterne, fordi de slapper bedre af. Det betyder ikke, at de fødende opleves at have færre smerter, måske tværtimod. For når de slapper af, bliver deres veer kraftigere.

Oplevelsen er, at sanseføstuen især i udvidelsesfasen har den største indvirkning på smertehåndteringen. Man kan som jordemoder bruge sanseføstuen som et slags værktøj, til bedre at få kvinden til at bruge sin vejrtrækning konstruktivt.

" Bølgerne" kan – når det passer med rytmen hjælpe til at holde vejrtrækningen "

Sanseføstuernes understøttelse af jordemoderens fagidentitet

Jordemødrene oplever, at ved at arbejde på en sanseføstue, får de mulighed for at arbejde mere alternativt, og arbejde med det man kunne kalde oprindelig jordemoderkunst, der handler om det mere relationelle, interaktionen og nærheden.

At arbejde i netop *det* paradigme er med til at give jordemoderen arbejdsglæde, for i det paradigme er hun *rigtig* jordemoder. For det første er oplevelsen, at kvinderne føder bedre, men også jordemoderens tilfredshed med sit eget arbejde betyder meget. At "bruge sig selv" i arbejdet som jordemoder er med til at give jordemoderen følelsen af, at hun gjorde en forskel, at hun med sin faglige viden, erfaring og *særlige "jordemoderkundskab*" gjorde en forskel for den fødende.

Erfaringerne er, at de som jordemødre er meget mere kreative på disse stuer, og gør ting som de "glemmer" at gøre på en almindelig føstue.

Konklusion

Der er meget stor tilfredshed blandt de fødende med at føde på en *sanseføstue*.

Kvinderne oplever omgivelserne mere hjemlige, hvilket skaber mere ro, tryghed og kontrol og dermed bedre smertehåndtering, og de er med til at skabe en rød tråd gennem forløbet. Særligt i akutte situationer medvirker de til at fastholde en rolig atmosfære.

Der er meget stor tilfredshed blandt jordemødrene med at arbejde på en *sanseføstue*.

Jordemødrene oplever større tilfredshed med sig selv som jordemødre. Sanseføstuerne lægger op til at arbejde med nogle af de "gode gamle" jordemoderværdier, og arbejdsmiljøet opleves klart bedre på en sanseføstue.